

Mozambique

LANDRAPPORT 2010

Tack för att du stödjer Plans arbete i Moçambique!

Här får du som har fadderbarn i Moçambique en rapport om resultaten från Plans arbete i landet under verksamhetsåret som gått. Vi berättar om några av de projekt som Plan tillsammans med lokalbefolkningen driver i ditt fadderbarns land och visar vilka framsteg som gjorts tack vare ditt och andra faddrars stöd.

Moçambique

Året som gått i Moçambique har karaktäriserats av det politiska valet i oktober 2009 och hur den nationella ekonomin klarat sig under den globala finanskrisen. Det politiska valet var det fjärde efter inbördeskrigets slut 1992 och det gick lugnt till. Landet är generellt sett stabilt och man ser en uppgång i ekonomin. Moçambique är ett av de länder i regionen som klarat sig bäst i den globala finanskrisen. Stora investeringar görs inom gruvindustri och infrastruktur, som eftersatts på grund av det 17 år långa inbördeskriget.

Landets skolor behöver byggas upp. Här hjälper barnen till med riskanalys inför ett skolbygge.

Men Moçambique är fortfarande ett av världens fattigaste länder. Majoriteten av befolkningen lever i fattigdom på landsbygden där de lätt blir isolerade under regnperioderna, då många vägar inte kan stå emot vattenmassorna.

Varje kvinna föder i genomsnitt fem barn och nästan 20 procent av kvinnorna har hiv/aids. Medellivslängden är endast cirka 41 år och landet kommer sannolikt inte att nå millenniemålen till år 2015. Fattigdom och ojämlikhet mellan könen är två stora problem liksom att trafficking och barnarbete fortsätter att vara allvarliga hot mot barnen i Moçambique. Plan har arbetat i Moçambique sedan 2006 och har verksamhet i 20 av 35 samhällen i Inhambane-provinsen. Totalt finns det 6 580 fadderbarn i Moçambique varav 111 har en fadder i Sverige.

Tre skäl till att Plan finns i Moçambique

1. Barn har rätt till liv och överlevnad – många barn har inte tillgång till rent dricksvatten.
2. Barn har rätt till hälsa och sjukvård – det råder stora brister inom mödravården och det saknas förebyggande åtgärder mot barnsjukdomar.
3. Barn har rätt till utbildning – dålig eller undermålig skolmiljö gör att barn inte har tillgång till adekvat utbildning.

...och detta arbetar Plan med i Moçambique

- Ökar tillgången till sjukvård för främst barn och kvinnor på landsbygden.
- Ökar tillgången till rent vatten och förbättrar sanitära förhållanden bland annat genom att bygga latriner.
- Förbättrar familjers försörjningsmöjligheter genom jordbruks- och mikrofinansieringsprojekt.
- Utbildar och informerar ungdomar om hur man skyddar sig mot hiv/aids.
- Ökar tillgången till kvalificerad utbildning för både flickor och pojkar genom att utbilda lärare.
- Utbildar barn i sina rättigheter och hur barnen själva kan sprida kunskapen vidare.
- Utbildar lärare i barns rättigheter och alternativa disciplinära metoder.
- Bedriver påverkansarbete för att stärka barns rättigheter.
- Arbetar för att barns åsikter ska tas på allvar och att barnets bästa alltid ska vara vägledande för all samhällsutveckling.

Så här arbetar Plan

Plan är en internationell barnrättsorganisation som arbetar för och tillsammans med barn. Allt Plans arbete utgår ifrån barnkonventionen, FN:s konvention om barnets rättigheter. Barnkonventionen baseras på alla barns rätt att överleva, utvecklas och delta.

Plans projekt sker på initiativ av lokalbefolkningen. Vi arbetar tillsammans med barn och deras familjer, andra organisationer och beslutsfattare på lokal och statlig nivå för att få bättre genomslagskraft och långsiktighet i vårt arbete. I stället för att ta över myndigheternas arbete påverkar vi dem att ta sitt ansvar. Arbetet genomförs med materiellt, tekniskt och finansiellt stöd från Plan. Målet är att lokalbefolkningen själv ska kunna driva utvecklingsarbetet vidare och på så sätt förbättra sin livssituation.

Plans arbete 2010

Plan Moçambique har tillsammans med andra organisationer fortsatt arbetet med att införa program för barnets tidiga vård och utveckling. Man har bland annat arbetat med psykosocialt stöd, hälso- och hygienfrågor. En viktig del i utvecklandet av programmen har varit att ge barnen förutsättningar för att leka och utvecklas i en säker miljö.

Arbetet med barn som direkt eller indirekt drabbats av hiv/aids fortsätter och Plan Moçambique har gjort insatser för att minska utanförskap och för att förbättra levnadsvillkoren för drabbade barn och familjer. 20 stödgrupper har bildats, främst bestående av unga kvinnor som marginaliserats på grund av smittan. Utbildning har genomförts i hur man motverkar diskriminering, skydd av barn och psykosocialt stöd. Plan har också arrangerat välbesökta evenemang där teater och verkliga berättelser använts för att försöka minska tabu kring ämnet.

För att förhindra att barn utsätts för övergrepp på vägen till och från skolan, som ofta ligger långt från hemmen, har Plan byggt fler skolor och klassrum. Man har också vidareutvecklat projektet "Learn Without Fear" i många skolor, vars mål är att minska våldet. Barnen har fått lära sig vilka rättigheter de har och hur de tillsammans med vuxna kan minska våldet. Lärare har fått utbildning i alternativa disciplinära metoder som till exempel att ge kvarsittning eller extra läxor i stället för fysisk bestraffning.

Den 19 november var det premiär för en gratis telefonlinje dit barn och vuxna kan ringa för att anmäla övergrepp mot barn. Premiären blev uppmärksam i medierna och barnen valde själva temat för dagen: "Nej till tortyr, nej till sorg, men ja till utbildning".

Barnkonventionen har 54 artiklar och fyra grundprinciper

- Artikel 2. Alla barn har samma rättigheter och lika värde.
- Artikel 3. Barnets bästa ska alltid komma i första rummet.
- Artikel 6. Varje barn har rätt att överleva och utvecklas.
- Artikel 12. Varje barn har rätt att uttrycka sin åsikt och delta i beslut som rör honom eller henne.

Rätt till överlevnad

- Fem grupper med totalt 150 kvinnor har fått utbildning i en effektivare och säkrare metod för att utvinna kokosolja.
- 1 371 getter har fördelats mellan familjer i 10 distrikt för att ge familjerna inkomster och därigenom mer näringsrik mat.

Bättre användning av lokala resurser förbättrar fattiga familjers livssituation

I ett område som heter Lindela har man länge levt på vad som utvinns av kokosträden. Kokosträd är tåliga mot torka och näringsfattig jord och kan därför producera kokosnötter även under torrperioderna.

Cartilha är en 40-årig fyrabarnsmor som bott i Lindela i hela sitt liv. När hon var liten kunde hennes föräldrar ge henne och systeren ordentligt med mat. Men under åren har situationen förändrats. På grund av svåra regnperioder och överodling av jorden har tillgången på mat minskat. Cartilha kan inte ge sina barn lika mycket och näringsrik mat som hon fick när hon själv växte upp.

– Den här byn har blivit utarmad. Den är helt beroende av kokosträden och kassavamejöl. Ingen familj här äter tre mål mat om dagen. De allra fattigaste familjerna äter bara ett mål mat om dagen – om de har tur, säger hon.

– Jag känner till Plan genom deras fadderverksamhet och deras utvecklingsprojekt. Jag hörde på radio att en grannkommun hade fått utbildning i hur man med en enkel metod kan utvinna olja ur kokosnötter. Vi i vår kommun blev väldigt intresserade, så när Plans personal kom hit och frågade om vi ville lära oss tekniken samlade jag snabbt ihop kvinnorna i området, fortsätter Cartilha.

– Plan bjöd in en kvinna från grannkommunen att lära oss hur man gör. Det var intressant att en av oss kvinnor hade en sådan framträdande roll.

Effektivare utvinning av kokosolja.

Olja har länge utvunnits ur kokosnötter, men den traditionella metoden är mycket tidsödande och innebär en hög risk för brännskador. Den nya metoden innebär inga risker för brännskador. Den är tidseffektiv och ger fem gånger så mycket olja som den traditionella metoden.

Gruppen som Cartilha samlade ihop kallar sig "Lindelas kvinnors lärdomar". Några veckor efter att gruppen startat kopplade Plan ihop dem med en annan organisation som gav kvinnorna en kurs i grundläggande företags-ekonomi. De har tack vare detta börjat spara pengar gemensamt med målet att öka produktionen.

– Just nu tjänar vi inte mycket pengar, men med de små inkomster vi får kan vi i alla fall förbättra kosten för våra barn och oss själva. Att växa är en dröm, att producera mer och sälja mer, säger Cartilha.

– Om jag fick välja mellan att få kontanter eller denna kunskap skulle jag definitivt välja kunskapen. Om Plan hade gett oss pengar hade vi aldrig nått så här långt. Det är en glädje att se mödrar tjäna pengar och kunna ge sina barn mer mat.

Rätt till hälsa

- 520 latriner har byggts.
- 790 familjer har fått tillgång till rent dricksvatten.
- 42 hälsoarbetare fick vidareutbildning i spädbarnsvård, sanitet och vattenburna sjukdomar.

Användandet av latriner minskar risken för spridning av sjukdomar

Barn har rätt till ett hälsosamt liv. Därför arbetar Plan Moçambique mycket med att sprida kunskap om den grundläggande vikten av att använda latriner och att regelbundet tvätta händerna. Barnen deltar i projekten och spelar en nyckelroll då de vågar tala öppet om ett annars tabubelagt och känsligt ämne.

Plan har informerat och motiverat tio samhällen i programområdet Inhambane att ändra sina sanitära förhållanden och vanor. Invånarna i en av byarna organiserade sig redan en vecka efter att Plan varit där och informerat om riskerna med att göra sina naturbehov ute i det fria.

Efter att Florina och hennes man deltagit i Plans informationsmöte om smittorisker och hygien beslöt de sig för att ta detta på allvar. Innan de tog del av informationen gjorde hela Florinas familj – så som alla i byn – sina behov ute i naturen. De var inte medvetna om smittorisken och hur man ska göra för att undvika diarréer och andra lättspridda sjukdomar.

Barnen hjälper till med kartläggning av byns behov av latriner.

– Vi som samhälle måste sluta med detta ohälsosamma och genanta beteende, säger Florina.

Hela familjen tillsammans med byledaren och några andra bybor blev drivande i frågan. Nu visar Florina stolt upp familjens latrin som de byggt av lättillgängligt material från området. Detta är ett bevis på att hygien inte behöver kosta pengar och att övertygelse kan leda till förändring.

– Vi fick lära oss att vattenburna sjukdomar som diarré och kolera orsakas av hur vi använt naturen tidigare. Det är beklagligt att vår by har drabbats av dessa sjukdomar, men vi förstod inte varför sjukdomarna hela tiden återkom. Många byar har väntat på byggmaterial för att bygga latriner, vilket fördröjt projektet. Vi förstod att det viktigaste var att bygga någon form av latrin överhuvudtaget, inte vilket material den är byggd av, berättar hon.

Florina känner sig stolt och fri när hon har besök hemma. Hon kan visa sina gäster latrinen i stället för att peka mot buskarna. Hon har tagit del av Plans information och hon anstränger sig för att förändra sitt och familjens beteende. Hon kokar nu vattnet från floden eller använder vatten från vattenbrunnen. Hon är extra försiktig med maten och köksredskapen och de har byggt ett torkställ långt ifrån djuren för att hålla det rent.

– Vi arbetar hårt med att övertyga de familjer som ännu inte byggt latriner. Jag hoppas att detta sprider sig till hela provinsen.

Plans fortsatta arbete

Plan Moçambique fortsätter sitt arbete med barn som direkt eller indirekt drabbats av hiv/aids. Detta sker bland annat genom radio- och tv-program där ämnet diskuteras. Plan fortsätter också det nyligen startade arbetet med att kartlägga organisationer som ger gratis juridisk hjälp till barn som utsatts för övergrepp. Målet är att alla barn ska få sina rättigheter tillgodosedda. För att detta ska uppnås krävs en långsiktig insats. I det arbetet är du som fadder mycket viktig för oss. Tack för ditt stöd!

	Moçambique	Sverige
Yta:	799 380 km ²	450 295 km ²
Antal invånare:	22,1 miljoner	9,1 miljoner
Huvudstad:	Maputo	Stockholm
Officiella språk:	portugisiska	svenska
Valuta:	metical	kronor
Human Development Index: *	plats 165 av 169	plats 9 av 169
Medellivslängd:	kvinnor 41 år och män 42 år	kvinnor 83 år och män 79 år
Spädbarnsdödlighet:	104 per 1 000 födda	3 per 1 000 födda
Läs- och skrivkunniga över 15 år:	48 procent	99 procent

* Human Development Index (HDI) mäter ett lands levnadsförhållanden samt ekonomiska och sociala utveckling. Sedan 1990 används HDI i FN:s årliga rapporter.